

MARTON PÉTER: A PIROS GOMB

Megjelent az *Ezredvég folyóiratban, 1998 júliusában, VIII. évfolyam/7.szám.*

Originally published in *Ezredvég* in July 1998 (Vol. VIII, No. 7). Available online

at http://ezredveg.vasaros.com/html/1998_07/98071.html#mape

© Marton Péter, 1998 (also as PM Marton)

Tetánia bolygónk legerősebb állama. Laza megyeszövetség, lakossága vegyes, itt, hazánk földjén minden emberi rassz képviseltetve van. A népek itt békességben élnek, országunk a világdemokrácia és a világbéke bölcsője.

Bizony, húsz éve itt tört ki a világbéke. No persze az nem úgy van, hogy csak úgy kitör, aztán fenn is marad mindörökké, a világbéke bonyolult dolog, állandó szabályozást igényel.

Ehhez először is a megfelelő eszközökre és a megfelelő emberekre van szükség. Azt hiszem, büszkén állíthatom, hogy én a kevés, a feladatra igazából alkalmas személyek közül való vagyok. Hihetetlen teher nyugszik a vállaimon, ám engem nem nyomaszt a felelősség, biztosan, megingathatatlanul állok posztomon, egy egész világ sorsa áll rajtam. Bevallom, merészebb álmaimban egyfajta modern Atlasznak képzelem magam.

Nos, kedves barátom, fáradj hát beljebb! Olyan rég láttuk egymást. Mikor is... á, igen. Húsz éve lassacskán. Még az egyetemen. Mindketten a filozófia szak hallgatói voltunk.

Hogy mi mekkorákat vitatkoztunk! Örökké csatározunk. Kristálytisza intellektusunk kardpengeként villant fel, amint éles érzévekkel döfködtük egymást. Igaz, az én agyam egy ütemmel lassabban járt, mint a tied, soha nem sikerült kikezdenem a meggyőződéseidet, mégis, hogy hiányoznak azok az idők! Bizony, mostanában nem akad igazi beszélgetőtársam. Azt mondják, kissé emberkerülővé is lettem az évek során. A hátam mögött csak úgy emlegetnek, mint a „harapós vén puli”.

Őszintén szólva, megkeseredtem kissé. Mióta a feleségem meghalt leukémiában, néha úgy érzem, végleg értelmetlenné vált az életem. De aztán eszembe jut ez itt, ni!

Íme, a kontrollszoba. A híres piros gombot is megtekintheted, amott az ellenőrző pultnál. Ez az a gomb, amiről nyilván ezernyi viccet hallottál már. Meg is lehet csömörölni az effajta együgyű tréfálkozástól. Mert itt, kérem, komoly dolgokról van szó. Az a gomb ott szerintem az ember szabad akaratának kézzel fogható bizonyítéka. Ha azt valaki megnyomja, azzal működésbe helyezi az egész atomcsapásmérő rendszert. Ha ez egyszer megtörténne, már nem maradna visszaút. Onnantól a számítógép dirigál, nincs visszakozz.

De persze, mióta kitört a világbéke, nonszensz akár csak belegondolni is az ilyesminek a lehetőségébe. Gyakorlatilag. Ám elméletileg... nos, felettébb érdekes problémákat vet fel. Mint mondtam, számomra ez a piros gomb az ember szabad akaratának jelképe. Mégiscsak létezett hát fejlődés. Áz ősidőkben talán függünk Istentől, de kétezer év áldozatos munkája, az egyetemes előretörés végre meghozta a gyümölcsét.

Igaz, most, hogy szabadunk vagyunk, be kell látnunk, Gondviselés sohasem létezett. Nevetséges babona, ennyi az egész. Egy szép hazugság, a gyengék és a gyávák igazsága volt csupán. Nem létezhet, hisz én bármikor megnyomhatom a gombot.

Mi, hogy szerinted a történelemnek egy az útja és a „Mi lett volna, ha?” és a „Mi lenne, ha?” kérdése nem számít? Tévedsz.

Á, értem, mire célsz. Korábban is állt már a világ közel a pusztuláshoz. Illetve az emberiség legalábbis. A pestisjárványok, a vírusok, a jégkorszakok, a földrengések és a többi. No, igen. Vagy – tehetné fel a kérdést – miért nem kaptunk a nyakunkba egy üstökösöt, ahogy az annak idején a dinoszauruszokkal történt? – egyes teóriák szerint.

Már csak a nagy számok törvénye alapján is... valószínűtlen, hogy ennyi veszedelem közül, melyek, mint Damoklész kardja lebegtek a fejünk felett, végül egy sem sújtott le ránk.

Szerintem mégis tévedsz. Hadd bizonyítsam be... jól figyelj! Beütöm a csapásmérő program indítókódját a gépnek. Készenlébe helyezem a rendszert. A kódot egyébként csak én ismerem, a komputert leszámítva. Most pedig ezzel a parányi, titániumötvözetből fabrikált kulccsal kinyitom a startbillentyű biztonsági rekeszének fedőpaneljét... Hogy szerinted örülsz, amit csinállok? Hagyjam abba? Csak nem hátrálsz meg az Igazság küszöbén?

Most szépen feldobunk egy tízforintost. Ha fej, elindítom a világháborút. A világ más tájairól automatikus ellencsapások követik, vagyis hát, amennyiben van Gondviselés, nem követik a miénket... Ne dörömbölj az ajtón, az őrségnek hiába kiabálsz! Az indítókód beütése után a rendszer hermetikusan elzárt minket a külvilágtól... tehát most feldobjuk az érmét. Lássuk a medvét!... Fej!

Te szegény, hisz mondtam én. Most végre látod, hogy mindig nekem volt igazam... Mit mondasz? Kissé erőtlén a hangod. Nem jól érteni... Aha, világos! Szóval azt állítod, hogy a végzetnek nem is kellett közbeavatkoznia, mert én úgysem nyomnám meg azt a gombot.

Hisz tudod, nagy tréfamester vagyok. Fent, a kantinban majd egy jót nevetünk az egészen, mi? A két vén marha! Elkvaterkázgatunk a pulnál, felidézve a régi szép időket, mi?

Csakhogy ez már nem az egyetem! Komoly emberek, filozófusok vagyunk. Ha egyszer elszántuk magunkat, hogy véghezvisszük azt a kísérletet, már nem lehet meghátrálni! Értem? Értem?

Na, most figyelj! Most jól megmutatom neked! Végre egyszer nekem lesz igazam.

VÉGE